

Vanden clerck die den duvel scriven sach. XC.

Tote Toletten, in waren saken,⁺
Was een clerck, een subdiaken,
Die van kinde diende met trouwen
Onsen Here ende onser Vrouwen,
5 Maer onser Vrouwen sonderlinghe.
Tere hogher tijt gevielen dinghe
Datmen den dienst ons Heren dede,
Dat hi diende daer ter stede
Den erdschen bisscop, ende in desen
10 Soudemen die ewangelie lesen
Nadie maniere ende nadie zede,
Alst pleghet in eere hoger stede,
Ende hi was den dyaken bi.
In desen recht so wart hi
15 Begrepen in een visioen,
Ende sach een sere wonderlijc doen.
Indie kereveinstre hi sach
Eenen duvel updien dach,
Rechts also ene simme gedaen.
20 An sinen hals hine, sonder waen,
Eenen inthoren; die quade dief
Hilt in sijn hant eenen brief.

⁺Vinc. B. VIII. c. 118.

*

Nu saten indie kerke II vrouwen,

+ Die vele idelhede ende ontrouwen

25 Onderlinghe te samen spraken¹⁾;

Ende hi sat ende screef die saken,

So dat die brief in beeden siden

Vul gescreven was tien tiden,

Ende dat clappen noch niet en ent²⁾.

30 Nu wille hi reken perkement³⁾,

Entie brief ontgleet hem uten tanden,

Ende viel neder te handen,

Ende gaf eenen groten slach,

Dat die subdiaken alleene sach,

35 Ende gaf eenen lach tier steden

Ende slouch naer hem metten leden.

Die bi hem daer waren mede,

Wonderden siere ongestadichede,

So dat hi them selven quam;

40 Ende alse hi sijn mesdoen vernam,

Scaemdi hem vor hem allen,

Dat hem die dinc was gevallen,

Ende ginc heenen, hine wiste waer,

Alse die hadde van scanden vaer.

45 Ende alse die dinc al was gedaen,

Doe wart hem verboden saen

Sinen sanc ende sijn ambacht mede

Vanden bisscop vander stede.

Hi selve die trac hem achter,

†Fol. 76. e.

*

Vs. 24. Van vele ydelheit. 27. dattie br. aen b.

Vs. 29. L. niene. 30. J. Wil hi trecken tperkement. L. Nu wilhi reken dat p. 31. J. Ende het gheleet hem uten t.L. Ende het o.h. ut den t. 32. J. Ende hi v.L. Ende hi vel. 33. J. Ende hi g. 34. J. Dattie. L. dyaken. 36. J.L. na. 39. J. te hem. 40. J.L. als. 41. J. Schaemde hi. 43. J. wist. L. hene. 44. L. Als. J. Als die van scaemten hadde v. 45. J. die dienst w.g.L. dienst. 47. J.L. Sijn. 48. J. van dier. 49. J. Ende trac hem zeiven a. 50. J. Als die o. den l. 53. J.L. onser Vrouwen. 57. J. Zo dat hem d. dat hi v.L. hem d. 58. J.L. vr. voer hem. 59. L. vrouden. 60. J. Ende hiet hem. 61. J. verlichte. L. versachtem. 63. L. hem *ontbr.* 65. L. dyaken w. ontwake. 68. J. keerde hi. L. keert hi. 69. J. zeide hem. L. seyde hem. 71. J. sijn *ontbr.* 72. J.L. nam. 74. J. wijf. 75. L. sathan *ontbr.* J.L. sriver. 76. J. Ende dien. L. Ende die.

1) Vinc. que secreto ad invicem suarum tragediarum impudicitias evomebant.

2) Hier volgen de varianten van fragment L., berustende onder Mr. Franquinet te Maastricht, en bevattende cap. XC. vs. 29 - cap. XCIX. vs. 54. Zie *Nieuwe Reeks van Werken van de Maatsch. der Ned. Letterk.* D. VII. St. II. bl. 197. Men leze: *reken tperkement*, naar aanleiding der varianten en Vinc. Bij Vinc. luiden vs. 29-36 aldus: Sed cum multiloquium locus angustus non caperet, apprehensam cum dentibus et unguibus pelliculam pestifer scriba *detrahere cepit ut dilataret*. Dum fortiter faciens sibi non precaveret, lapsu cadens repentino tantum visus est fragorem dedisse, ut subdiaconus estimaret ecclesiam funditus corruiisse, qui solus cernebat visionem. Risit ergo et letatus est cum vidit ruinam; manus etiam levans in precipitatione pestilentis, cadentem prosecutus est plausu casto, minus tamen castigato.

3) Men leze: *reken tperkement*, naar aanleiding der varianten en Vinc. Bij Vinc. luiden vs. 29-36 aldus: Sed cum multiloquium locus angustus non caperet, apprehensam cum dentibus et unguibus pelliculam pestifer scriba *detrahere cepit ut dilataret*. Dum fortiter faciens sibi non precaveret, lapsu cadens repentino tantum visus est fragorem dedisse, ut subdiaconus estimaret ecclesiam funditus corruiisse, qui solus cernebat visionem. Risit ergo et letatus est cum vidit ruinam; manus etiam levans in precipitatione pestilentis, cadentem prosecutus est plausu casto, minus tamen castigato.

- 50 Alse die ontsach sulken lachter⁴⁾;
So dat in sinen woch stoet
Eene kerke in sijn ghemoet,
Daer onser Vrouwen⁵⁾ beelde in stont.
Daer lach hi eene lange stont
- 55 In sijn gebede vor onser Vrouwen
In versuchten ende in rouwen,
So dat hi dochte ende hi vernam,
Dat onse Vrouwe te hem quam
In groter clærheit, in groter vroude,
- 60 Ende hiet dat hi hem troesten soude,
Ende versochte daer ter stede
Siere herten serechede,
Ende gaf hem daer den selven brief,
Dien hi sereef die helsche dief.
- 65 Die subdyaken wart in wake
Ende dancte sere deser sake
Gode ende onser Vrouwen mede.
Ten bisscop keerdi indie stede
Ende seidem die waerhede,
- 70 Hoet was ende sonder ydelhede,
Ende waer af dat sijn lachen quam.
Ghenen brief hi mede nam,
Daer in stonden die ydele wort,
Die de wive brochten vort,
- 75 Ende daer Sathan was scrivere af,
Entie hem onse Vrouwe gaf.

4) Vinc. Migrat ergo degradatus, vagus et profugus, declinando opprobrium.

5) Aldus verbeterd naar J. en L. Hs. *onse Vrouwe*.